І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-3749
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го СЕРПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 12, 1960 No. 154. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ АКЦІЮ ЗДА, ЯКЩО Б КУБУ ЧИ ІНШУ КРАЇНУ ОПАНУВАЛИ КОМУНІСТИ

Вашингтон.— Під час своєї пресової конференції, відбутої в середу дня 10-го серпня ц. р. през. Айзенгавер присвятив багато уваги теж і справам міжнародної політики, зокрема взаєминам із Кубою. Відповідаючи на питання журналістів в справі взаємин ЗДА із Кубою, през. Айзенгавер ствердив, що З'єдинені Держави Америки не погодяться на встановлення комуністичного режиму ні на Кубі, ні в якій іншій південноамериканській державі і що вони готові до негайної точно означеної акції у випадку переходу Куби на ролю сателіта міжнародного комунізму. Водночас і зцим Президент ствердив, що ЗДА не будуть втручатися, якщо якась країна добровільно, із свобідно виявленої волі населення вибере для себе комуністичний лад. Висловлюючи таке ствердження Айзенгавер не з'ясував розрізнення між комунізмом встановленим ззовні і комуністичним режимом обраним населенням якоїсь країни добровільно, ані теж не визначив, до якої катеґорії він зараховує режим Фіделя Кастра, про який в недавньому меморандумі державного департаменту говорилося, як про режим, що своїм сприянням комунізмові вможливлює перетворювання Куби в базу пропаґування „ідеології і політики совєтських комуністів у Південній Америці". Стверджуючи готовість ЗДА до акції в справі Куби, през. Айзенгавер сповістив представників преси, що він звернувся до Конґресу з вимогою признати додаткових 600 мільйонів долярів на допомогову програму для Південної Америки, що її подробиці будуть випрацьовані під час міжамериканської економічної конференції, яка відбудеться у вересні ц. р. у Боґоті в Колюмбії. Завданням цієї збільшеної допомоги ЗДА для південноамериканських країн мало б бути поліпшення життьового стандарту народів цих країн і разом із цим протидіяння зростові комуністичних впливів.

В дальших своїх відповідях през. Айзенгавер торкнувся справи теперішньої ситуації в Конґо, заявляючи, що резолюція Об'єднаних Націй про вислання військових З'єднань ОН до цієї країни була ще одним кроком вперед у намаганнях цієї міжнародної організації знаходити мирну розв'язку міжнародних проблем і конфліктів. Відповідаючи на питання в справі заповідженої Хрущовим евентуальної його участи в Генеральному Зібранні ОН в ролі голови совєтської делеґації, през. Айзенгавер заявив, що він не виключає теж і своєї участи а навіть розмов з Хрущовим у Вашинґтоні, але вважає це заповідження приїзду Хрущова пропаґандивним маневром і не прикладає більшої уваги до цієї совєтської пропозиції, метою якої мало б бути відбуття навершинної конференції на терені ОН. Що ж до безуспішних переговорів про припинення атомових спроб, які досі відбувалися в Женеві, то през. Айзенгавер заявив, що ЗДА відновлять атомові спроби під землею, якщо дальші переговори не дадуть якогось конкретного висліду.

АЙЗЕНГАВЕР СТВЕРДЖУЄ СТАБІЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ЗДА

Вашинґтон. — Президент на пресовій конференції 10-го серпня заявив, що економіка країни є стабільна в останньому часі, і немає зовсім познак на те, що ЗДА загрожує економічна рецесія. Президент свідомий того, що сталева промисловість не працює так, як повинна, і що тепер зменшено продукцію в автомобільній промисловості, бо фірми впроваджують нові 1961 моделі возів. Твердження Президента підтримують і дані департаменту праці, опубліковані того самого дня, з яких видко, що число затруднених в місяці липні цього року збільшилося на 110,000 і становило в тому місяці рекордове число 68,689,000, а число безробітних в липні зменшилося на 406,000 і виносило 4,017,000. Зменшилося число затруднених в сталевому і автомобільному промислах. Президент покликувався на те, що про стабільність економіки свідчать економічні факти: збільшення крайової продукції, зріст особистих прибутків, висике число затруднених, яке виносить майже 69 мільйонів, збільшення руху в роздрібному продажу і т. п. Але голова спілки сталеварів Девід МекДоналд негайно заявив, що Президент надто рожево дивиться на економіку країни, бо стан в сталевій промисловості свідчить про те, що не все є гаразд в економіці країни. — На пресовій конференції Айзенгавер порушив також справу Конґресу, який продовжує цьогорічну сесію, щоб ухвалити найконечніші законопроєкти перед початком виборчої кампанії. Президент сказав, що Конґрес в першу чергу повинен думати про працю для народу, а не про особисті справи, до яких належить виборча кампанія. Президент твердив, що якщо демократи мають дійсно конструктивну програму, то вони в короткому часі можуть її ухвалити, бо мають в обидвох Палатах більшість у відношенні 2:1. Численні законопроєкти, які чекають на вирішення, не є зовсім новими для Конґресу, бо вони там чекають місяцями, а то й роками, на вирішення. На думку Айзенгавера „державні проблеми є важливіші від політикування", і тому Конґрес повинен діяти, а не чекати на те, щоб якнайшвидше почати свою виборчу кампанію, щоб здобути наново мандати.

Сенат ратифікував договір про Антарктику

Вашинґтон. — Сенат більшістю 66-ох до 21-го голоса 10-го серпня ратифікував договір про Антарктику. Цей договір заключили 12 держав, що є зацікавлені районом Антарктики, і п'ять із них вже його ратифікували. Між цими державами є і СССР, який ще не ратифікував умови. Договір підписано у Вашинґтоні після 6-тижневої конференції 1-го грудня 1959 року. Згідно з цим договором не вільно на Антарктиці будувати військові інсталяції, і окрема інспекція буде переводити контролю в цій ділянці. Головна ціль договору: міжнародна співпраця в ділянці дослідження цієї досі маловідомої території.

Труман погоджується вести виборчу кампанію за Кеннеді і Джансона

Індепенденс, Мізурі. — Губернатор стейту Коннектикат Абрагам А. Рібікофф відвідав 10-го серпня колишнього президента Гаррі С. Трумана і просив його в імені свого приятеля сенатора Джана Ф. Кеннеді про допомогу у виборчій кампанії. Труман заявив після цієї візити на пресовій конференції, що вестиме виборчу кампанію за Кеннеді і Джансона від узбережжя до узбережжя, хоч додав, що не зможе тепер, з огляду на свій вік, так їздити поїздом і промовляти на стаціях, як це робив в 1948 році, коли переміг свого республіканського противника Томаса Дюї. Не знати, яка буде докладна програма акції Трумана, бо це має бути узгіднене на особистій зустрічі сен. Кеннеді з Труманом. Вже відомо, що Труман промовлятиме в Ню Йорку, в Каліфорнії, і, можливо, на Середущому Заході.

Адвокати проти законопроєкту Форанда про лікарську допомогу старшим

Шикаґо. — Дві комісії, які існують при головній управі Американського Адвокатського Товариства, вирішили противитися законопроєктові конґресмена з Ровд Айленд Форанда, який пропонує, щоб лікарська допомога старшим особам відбувалася в рямках соціяльного забезпечення і була обов'язкова для всіх. Один із представників адвокатів заявив, що лікарська допомога старшим за проєктом конґресмена Форанда „вела б до повної соціялізації нашої лікарської опіки". Адвокати є за добровільну, а не для всіх обов'язкову лікарську допомогу. Вони є за те, щоб цією справою займалися стейти, або і федеральний уряд і стейти, а противляться тому, щоб лікарська допомога старшим особам була в руках тільки федерального уряду.

Гувер відзначив своє 86-річчя 10-годинною працею над книжкою „Американська епіка"

Ню Йорк. — Колишній президент Герберт Гувер 10-го вересня відзначав 86-річчя з дня свого народження. День перед тим він працював 10 годин, пишучи 4-томову працю про Америку, яка називається „Американська епіка". Він щодня працює по 10 годин, а деколи працює по 7 днів в тижні. З ним працюють 8 секретарок; сам Гувер пише олівцями, і біля нього стоять 20 застругланих олівців. Гувер заявив, що він голосуватиме на кандидата тієї партії, яка в 1928 році була його найменувала на кандидата на президента. Він висловився проти того, щоб виборці керувалися релігійними мотивами при виборі президента. На його думку губернатор Ню Йорку Ал Смит програв був президентські вибори в 1928 році не тому, що був католиком, а тому, що був проти прогібіції і мав зв'язки з організацією в Таммані Голл, проводу якого не любили американські виборці. Гувер сказав, що військовий союз ЗДА із Сталіним причинився до росту і поширення комунізму. Але колишній президент заявив, що „ЗДА скріплять свою силу і поширять волю в світі".

Кол. президент Герберт Гувер

ЗДА в ноті до СССР застерігають собі право озброювати союзників

Москва. — У новій ноті, що її ЗДА переслали з початком цього тижня совєтському урядові, формально у відповіді на совєтську ноту з 19 липня ц. р., ЗДА відкидають совєтський „протест" проти озброювання інших членів атлянтійського пакту (НАТО), спеціяльно Західньої Німеччини, керованими ракетами. Американська нота стверджує, що Захід має право так зброїтись, як вважає за потрібне для своєї оборони, та що не Захід своїм оборонним збросням„ а Совєти своїми постійними погрозами бомбардування різних західніх країн збільшують міжнародне напруження. Зокрема, американська нота таврує вічне атакування совєтськими лідерами і большевицьким пропаґандивним апаратом Західньої Німеччини та погрози під адресою Берліну — позбавити його теперішньої свободи. ЗДА стверджують, що передача Німеччині ракет типу „Поляріс" не має на увазі творення будь-яких окремих ракетних формзацій західньо - німецьких збройних сил.

Ракета „Атлас" пролетіла 7,000 миль з Флориди до узбережжя Африки

Кейп Канаверал, Флорида. 9-го серпня відбулася тут нова успішна проба з випущеною далекосяжною ракетою „Атлас", яка пролетіла з Флориди до острова св. Олени при західньому узбережжі Африки. Тут треба пригадати, що випущена 20-го травня ракета „Атлас" пролетіла 9,000 миль, встановивши досі неперевершений рекорд. „Атлас" злетів вгору до висоти тисячі миль, після того полетів в південно-східньому напрямку. В кабіні ракети були численні інструменти ,які записували дані про лет. Два літаки типу ДС-54 чекали на те, щоб відобрати телеметричний звіт від інструментів в кабіні, яка впала в океан, бо не було пляну її зловити. Записаний телеметричний звіт вистачить науковцям для їхніх дослідів

В АМЕРИЦІ

● **9-го серпня** у Вашинґтоні термометер показував 86 ступнів, а вологість становила 56 відсотків, але президент Айзенгавер, не зважав на це і 4 години грав в ґольфа, їздячи по площі на електричному візку.

● **Пресовий секретар** віцепрезидента Річарда М. Ніксона Герберт Дж. Кляйн повідомляє, що до його бюра надійшло 24,000 листів, в яких надавці реаґували прихильно на промову Ніксона на номінаційній конвенції в Шикаґо. Тільки маленьке число листів критикувало промову Ніксона.

● **Департамент торгівлі** подає статистику, з якої виходить, що американці в 1959 році видали на обуву рекордову суму $4,280,000,000. Від 1949 до 1959 року сума видана на обуву в цій країні збільшилася на 38 відсотків. Фабрична пересічна ціна пари черевиків виносила в 1959 році $3.78, на 9.2 відсотка більше як в 1949 році.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що Сирія купила в ЗДА харчів за суму $17,000,000. Між харчами є і 9,000,000 бушлів пшениці, за які Сирія заплатить своїми фунтами. Сирія купує харчі, бо там була посуха.

● **Республіканський конґресмен Джан В. Ліндсей** пропонує, щоб острів Елліс під Ню Йорком призначити на місце для міжнародного університету, де могли б навчатися закордонні студенти. На цьому острові є численні будинки, в яких до 1954 року містилися бюра іміґраційного уряду.

● **ЗДА приєдналися** до Міжнародного Товариства Розвитку, яке має давати позички недорозвиненим країнам. Ця аґенція має зібрати капіталів на суму одного більйона долярів, а ЗДА самі мають дати паїв на суму $320,000,000.

ЦЕНТР КОНҐІЙСЬКОЇ КРИЗИ

Сьогоднішній осередок світової уваги і конґолійської кризи — провінція Катанґа в Конґо є країною великих мінеральних багатств. На фото: копальні міді в Джадовіллі.

Люмумбу ранили у вуличній демонстрації — у Конґо далі заколот

Леопольдвіль. — Прем'єра Центрального уряду в Конґо Патріса Люмумбу ранено у вуличній демонстрації в столиці Конґа Леопольдвілі; його поцілив камінь в голову, коли він приїхав перед домівку опозиційної до нього політичної партії, т. зв. Асоціяції долішнього Конґа, званої популярно „Абако". Юрба прихильників тієї партії зібралась на вулиці, коли гурт прихильників Люмумби хотів перевести наскок на згадану партійну домівку. З того пішли ширші заворушення в муринській дільниці Леопольдвілю, що її потім окружила й ізолювала конґолійська поліція. Офіційний комунікат заперечив вісткам про важке поранення Люмумби і запевнив, що він „цілий і здоров". Другий інцидент стався перед домом президента конґолійського сенату Жозефа Ілео, також неприхильного Люмумбі; під час того, як він давав у своєму домі інтерв'ю закордонним журналістам, перед його дім заїхала місцева поліція, що нібн дістала вістку про „нелеґальне зібрання". — Тим часом генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд заповів, що в п'ятницю вполудне він прибуде до столиці „збунтованої" провінції Катанґа з двома сотнями шведських вояків. Прем'єр тієї провінції Мойсе Чомбе поставив спершу кільканадцять пунктів передумов для допущення військ ОН, але потім прийняв ультимат Гаммершилда, який заявив, що він не може робити умови з окремими провінціями Конґа та що він має виконати рішення Ради Безпеки ОН. Люмумба спершу відгрожувався, що піде походом проти Чомбе, але потім також депешував Гаммершилдові про свою згоду на повну співпрацю.

Всупереч волі СССР скликано Комісію ОН для справ роззброєння

Об'єднані Нації. — Всупереч рішучому неґативному становищу Совєтського Союзу голова 82-членної Комісії Об'єднаних Націй для справ міжнародного роззброєння мехіканець д-р Луїс Паділльо Нарво скликав ту Комісію на вівторок 16-го ц. м., для розгляду ситуації, яка настала після зірвання Совєтами Женевської конференції міжнародного роззброєння. Такого засідання домагалися З'єдинені Держави, а Совєти спротивились, мотивуючи, що це тепер справа не Комісії ОН, а цілої Генеральної Асамблеї, яка і так сходиться на свою 15-ту сесію 20 ц. м. Василій Кузнєцов заявив в кулуарах, що Совєти не візьмуть участи в засіданні Комісії з уваги на її „практичну безвартність", але офіційно ще не відомо, чи вони збойкутують те засідання. Невтральні члени Комісії Афганістан, Бірма, Цейльон, З'єдинена Арабська Республіка і Югославія приготовляють вже резолюцію, яка по суті нічого не вирішувала б і нікого не зачіпала. Ця резолюція таврує сам факт невдачі Женевської конференції, але нікого не називає і не входить в причини тієї невдачі, та поручає великим державам, зокрема ЗДА і СССР, знову зійтись для дальших переговорів. Можливо, що та резолюція буде ще змінена, бо Совєти хочуть передати справу Генеральній Асамблеї, щоб використати її форум для своєї дальшої пропаґанди.

Д-р Зиновій Лисько, видатний український музиколог, прибув до ЗДА

Ню Йорк. — В середу дня 10 серпня ц. р., прибув із Мюнхену в Німеччині до З'єдинених Держав Америки на постійне перебування д-р Зиновій Лисько з дружиною. Д-р Зиновій Лисько був довголітнім професором Українського Музичного Інституту у Львові і є визначним українським композитором і музикологом, автором монументальної і готової до видання праці „Кодекс українських мелодій". На Міжнародному Летовищі Айдлвайлд у Ню у Ню Йорку вітали панство Лиськів із їх приїздом до ЗДА члени їхньої родини і знайомі. Від українських музичних кіл у ЗДА вітав професора Лиська директор УМІ Ігор Соневицький.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Українські католицькі єпископи** під проводом Впреосв. архиєпископа Кир Івана Бучка взяли участь в архиєрейських свяченнях єпископа - номіната Преосв. Чеслава Сіповича, першого білоруського католицького єпископа у вільному світі. Свячення відбулися в неділю, дня 31-го липня ц. р., у Мюнхені під час Світового Евхаристійного Конґресу.

● **Кобзар Павло Конопленко,** виступить найближчим часом на Літньому Фестивалі, що відбувається кожного року в Саскачевані в Канаді. Повідомляючи про це, часопис „Саскачеван Коммюніті" інформує, що кобзар Конопленко - Запорожець живе у Гафорді і недавно, відбув подорож по ЗДА, виступаючи там із своїми концертами на кобзі.

● **Зустріч для відзначення 60-ліття ред. Олександра Моха,** відомого католицького видавця, публіциста і літературного критика, відбулася в Торонті, Канада, заходом місцевого відділу БУК. Під час зустрічі виступили з доповідями про діяльність ювілята Всч. о. Н. Свірський, ЧСВВ, редактор журналу „Світло", ред. В. Одрач, ред. А. Курдидик та інші. У зустрічі взяв участь теж єпископ Кир Ісидор Борецький.

● **Церква св. ап. Петра і Павла в Обурн, Н. Й.,** парохом якої є Всч. о. Василь Осташ, почала працю над відновленням своїх веж, найвища із яких має 150 стіп. Реставраційні роботи виконують сиракюзькі контрактори брати Лоґуші, що вчилися свого майстерства у Львові і потім у Німеччині.

ПРЕМ'ЄР АНГЛІЇ ПРИБУВ ДО БОННУ НА ВАЖЛИВІ НАРАДИ

МЕКМІЛЛЕН І АДЕНАУЕР СТВЕРДЖУЮТЬ ЗАГОСТРЕННЯ СИТУАЦІЇ ВНАСЛІДОК СОВЄТСЬКИХ ПОГРОЗ

Бонн. — Прем'єр Англії і канцлер Західньої Німеччини однозгідно ствердили у своїх заявах з нагоди прибуття Геролда Мекміллена до Бонну — небезпечне загострення міжнародної ситуації, спричинене останніми ходами совєтської політики від часу зірвання Хрущовим Паризької конференції. Англійський прем'єр Геролд Мекміллен прибув в середу 10 серпня ц. р. на запрошення західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера до Бонну для важливих нарад. В його товаристві приїхали міністер закордонних справ лорд Гюм, керівник західньо - европейського відділу в міністерстві закордонних справ сер Евелін Шакбурґ і дорадник у справах европейської торгівлі сер Родерік Барклі. Хоч англійська преса, покликуючись на настрої в керівних англійських колах, ставилась обережно до заповідей про здогадний якийсь пакт з Західньою Німеччиною, проте до цієї візити Мекміллена прив'язують велику вагу в Англії і в Німеччині та в цілій Західній Европі. Всі погоджуються в тому, що ті відвідини започаткують наближення між двома теперішніми західньо - европейськими економічними бльоками, що вони скріплять єдність Західньої Европи та започаткують еру тіснішої співпраці Західньої Німеччини й Англії. Вся західньо-німецька преса привітала приїзд Мекміллена, як подію найбільшого політичного значення. Аденауер привітав Мекміллена короткою промовою на летовищі Ван, при чому він підкреслив, що „Европа мусить бути одностайна, політично й економічно". Ту саму думку висловив у своїй відповіді Мекміллен, визначивши спільну ціль Англії і Німеччини — „єдність Европи і мир у світі". „Легко поставити собі таку ціль — додав Мекміллен — але мусимо тяжко працювати й мати велику терпеливість, поки цю ціль осягнемо". Зараз у першому дні два західні державні мужі перевели дво-і-пів годинну розмову у вузькому гурті найближчих співробітників. У товаристві Аденауера були міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано і міністер народного господарства Людвіґ Ергард. Коментуючи привітальні промови обох державних мужів та їхню зустріч на летовищі, західня преса стверджує сердечну атмосферу, якої не всилі була розвіяти погана дощева погода. Послідовна й терпелива політика англійського прем'єра Мекміллена — стверджує західньо-німецька преса — зуміла розвіяти недовір'я і сумніви, що їх мав Конрад Аденауер супроти Англії, як нібн занадто „м'якої" у відношенні до Совєтів та готової заплатити німецькими інтересами за мир з большевиками. Відвідини англійського прем'єра в Західній Німеччині обраховані на два дні і мають строго діловий характер.

Хрущов зоповідає можливість свого приїзду до Ню Йорку на сесію ОН

Москва. — Нікіта Хрущов заявив у спеціяльно для цієї цілі спрепарованому інтерв'ю на сторінках „Правди" з 10 ц. м., що це була б для нього „велика честь очолювати совєтську делеґацію на Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй для репрезентування Совєтського Союзу в такій важливій для цілого людства справі, як міжнародне роззброєння". 15-та звичайна Генеральна Асамблея почнеться 20 серпня ц. р. Хоч ЗДА й інші західні великодержави відкинули суґестію Хрущова, щоб замість скликувати Комісію Об'єднаних Націй для справ роззброєння — скликати конференцію на „вершинах" всіх членських держав Об'єднаних Націй, проте він тепер знову повторив, що „було б дуже добре", як би для цієї справи з'їхались до Об'єднаних Націй всі голови урядів. Хоча Хрущов не заявив цілком ясно, що він приїде до Ню Йорку, але дав зрозуміти очевидну свою охоту зробити це. З керівних американських кіл повідомлено півофіційно, що коли Хрущов хоче приїхати на Генеральну Асамблею ОН і виголосити там ще одну промову, то він може це завжди зробити і Вашінґтонові нема до цього ніякого діла. В такому випадку Хрущова не вітають, як американського гостя.

Совєти видалили летунського атташе амбасади ЗДА в Москві

Москва. — Совєтський уряд видалив летунського атташе при американській амбасаді в Москві, полк. Едвіна Кіртона за „дії незгідні з дипломатичним станом". Голова американської секції в совєтському міністерстві закордонних справ, Серґей Стреґанов, закликав американського шарже д'афер Едварда Л. Флієрса та заявив йому, що полк. Кіртон поводиться „образливо для совєтських громадян" і тому він „небажана особа" та мусить негайно залишити Москву. Водночас він передав „строгу пересторогу" під адресою капітана Ірвінґа МекДоналда, асистента летунського атташе, який товаришив полк. Кіртонові до Казахстану, де вони мали суперечку з місцевою поліцією, що посуджувала їх у шпигунській діяльності. Полк. Кіртона большевики напаствували також під час його перебування в Одесі. Ніяких конкретних закидів, у чому мала б полягати шпигунська діяльність обох названих американських старшин — Совєти не подали. — Речник державного департаменту Линколн Вайт заявив у зв'язку з цією подією, що большевики видалили полк. Едвіна Кіртона без ніякої правдивої причини, а тільки з помсти за видалення з Америки недавно третього секретаря совєтської амбасади в Вашинґтоні Пьотра Єжова, якого дійсно приловлено на веденні шпигунської роботи.

У СВІТІ

● **У Болгарії** генеральний секретар спілки письменників, що нараховує 280 членів, зажадав публічно, щоб болгарські письменники обов'язково створили „тип новітнього героя комуністичної доби" і поставив це за головне завдання сучасного болгарського письменства.

● **До Каїро** приїхав американський секретар рільництва Езра Тефт Бенсон для переговорів про продаж З'єдиненій Арабській Республіці на догідних умовах великих американських харчових запасів.

● **У Філіппінському парляменті** посли й сенатори поділені в думках на справу встановлення на Філіппінах американських ракетних баз. Переведена анкета виявила, що 46% філіппінських парляментаристів є за такими базами, 37 проти них, а 17 не мають ясної думки. За приєднання тих 17 „невтральних" іде палка боротьба.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Конґо — загроза для миру

Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд у своєму останньому звідомленні про ситуацію в Конго перестеріг, що проблема тієї наймолодшої і — як виявилось — найменше зрілої для державности африканської країни є проблемою війни-миру не тільки для Конґа, але й для цілого світу. При цьому він нарікав на Бельгію за те, що вона активно не співпрацює з Об'єднаними Націями на терені Конґа, на „занадто нетерпеливий" центральний уряд Конґа, на брак кооперації збоку лідера автономної конголійської провінції Катанги, врешті на не названі за ім'ям, але відомі всім країни, які хочуть „взяти в свої руки" справу Конґа, не зважаючи на зусилля Об'єднаних Націй. Такими ласими перебрати „в свої руки" справу заспокоєння, а фактично розв'язати анархію в тій країні є Совєти, що їх інтриги мають найбільший успіх в Ґвінеї і Ґані. Диктаторські президенти цих двох муринських держав поквапно запропонували кандидатові на конголійського диктатора Люмумбі свої війська, щоб прогнати бельгійців з Конґа і „визволити" провінцію Катангу від її власних лідерів, противників Люмумби. На суґестію в тому самому дусі збоку Васілія Кузнєцова Гаммершилд слушно відповів, що це не була б велика прислуга конголійському народові, якби внаслідок її африканці почали в Конго вбивати африканців і якби самі конголійці розпалили громадянську війну.

У перестορозі Гаммершилда бринів виразний острах, що коли б у Конґо розпочалася стрілянина між військами Об'єднаних Націй і автохтонами з Катанґи, чи між самими таки конґолійцями, прихильниками централістичної і федералістичної систем, то це мало б не тільки страхітливі наслідки для тієї країни, але могло б спричинити вибух нової великої війни. Конґо перетворилося б в нову Корею, і тамошню пожежу активно підсичувала б Москва. Західньоевропейські кореспонденти, які знають прем'єра Конґа Патріса Люмумбу, пишуть про нього одверто, як про демагога, що його персональні амбіції не йдуть впарі з державницькою зрілістю і розумінням надзвичайно складного та загрозливого міжнародного стану, в якому Конґо є лише одним з маленьких коліщаток великої машини.

Тому Рада Безпеки ОН потвердила у своїй резолюції минулого вівтірка своє довір'я Гаммершилдові і поширила його уповноваження в Конґо. Від його дипломатичного хисту й рішучости залежить, як йому вдасться запевнити в Конґо авторитет командування військ ОН і врозумити Люмумбу та інших подібних до нього конголійських провідників, щоб вони перестали наслідувати Хрущова й Фіделя Кастра з їх вічною лайкою та погрозами, а думали радше про такі прозаїчні речі, як виплата утримання всім державним службовцям і усунення марива голоду. Для широкого світу байдуже, чи виграє в Конґо Патріс Люмумба, Жозеф Касавубу, Мойсе Чомбе чи якийсь інший місцевий ватажок. Важливе, щоб Конґо не стало іскрою, яка може запалити накопичені у світі бочки пороху, щоб не стало воно новим Сараєвом, новим Данціґом чи новою 38-ою корейською паралелею.

Даґ Гаммершилд дорікав і цим і тим, але й він сам у справі Конґа не без гріха. Коли б він був зупинився в дорозі до Конґа у Брюсселі не 5 годин, а день-два для твердого домовлення з урядом Бельгії, — коли б він не легковажив автономного уряду в Катанзі і завчасу сам поїхав туди, — коли б він не підбив ціни Люмумби власними заявами, — може, не треба було б того останнього засідання Ради Безпеки. Щоб у справі Конґа скінчилось тільки на помилках — без катастрофи для світу.

Шпигунська гістерія в СССР

Негайно після проголошення факту зістрілення американського розвідувального літака У-2 біля Свердловська за 1,200 миль від кордонів СССР, і схоплення його пілота Поверса, в Совєтському Союзі започатковано широку кампанію „боротьби з чужоземним шпигунством". В кампанію антишпигунської чуйности включено не тільки пресові органи, але й „добровольців" з-поміж робітників і молоді. Для посилення цієї кампанії Совєти не завагались навіть зістрілити американський літак РБ-47 над інтернаціональними водами, поза засягом совєтської суверенности.

У зв'язку з цим до посилення „чуйности" супроти чужоземних шпигунів почали закликати совєтських громадян не тільки щоденні газети, але й навіть офіційні органи комуністичної партії, такі, як „Коммунист". Після появи в „Совєтській Россії" та в інших часописах закликів до населення, щоб воно не вдавалося в розмови з чужоземними туристами, не втримувало з ними ніяких зв'язків і не приймало від них ніяких подарунків, бо ці туристи можуть бути, мовляв, „капіталістичними шпигунами" і кольпортерами „брудної" антисовєтської літератури, в серпневому числі партійного офіціозу „Коммунист" появилася довга стаття про конечність посилення чуйности супроти чужоземних шпигунів із закликом до боротьби з „слабодухами" з-поміж совєтської людности, які своєю балакучістю чи довірливістю можуть допомагати „капіталістичним аґентам".

Конечність чуйности мотивована у „Коммуністі" „величезною інтенсифікацією розвідчої й шпигунської активности імперіялістів", зокрема намаганням розвідчих аґенцій ЗДА використовувати для „брудних кримінальних цілей" навіть такі „шляхетні завдання", як наукова і культурна виміна. Ці намагання ілюстровані в статті нібито конкретними фактами, зокрема справою американського інженера Джофрі Поста, учасника міжнародної конференції в справах автоматики і телемеханіки (відбувалася в червні ц. р. у Москві), який, замість слухати доповіді, ніби фотографував мілітарні об'єкти біля Москви. У статті подано також декілька фактів недозволеного фотографування американськими й британськими дипломатами військових об'єктів з вікон поїздів.

Водночас із цим совєтська преса щораз частіше повідомляє про схоплення та викриття шпигунів, які пробували „прокрастися" чи вже „прокралися" на територію СССР. Цитований „Коммунист" згадує про затримання в Одесі шпигуна, який прибув кораблем ближче неозначеної держави, а московська „Правда" й інші часописи з 4 серпня ц. р. розписалися про зловлення американського шпигуна Славнова, який пробрався на совєтську територію і працював у Ленінграді, на фальшивих документах, збираючи інформації про оборонну та промислову продукцію і колекціонуючи різного роду документи — пашпорти, партійні книжки і посвідчення — для перевозу їх за кордон.

Уся ця антишпигунська кампанія, супроводжена такими конкретними заходами, як творення спеціяльних „громадських" патруль для виловлювання чужоземних аґентів в прикордонних областях, дуже подібна до тієї шпигунської гістерії, що передувала різним внутрішнім совєтським чисткам перед другою світовою війною. Спрямована ця кампанія головним чином на „охорону" населення від „шкідливих впливів Заходу" і на мобілізацію публічної опінії в СССР проти З'єдинених Держав Америки. Можливо, викликана ця кампанія також внутрішніми труднощами і бажанням Хрущова знайти нових „козлів відпущення".

ЩЕ ПРО ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Найбільший в Америці католицький часопис „Реджістер", що друкується в Денвері, Колорадо, 20-го липня ц. р. вмістив статтю Роберта Ремзея п. н.: „Поневолені народи". Ремзей перервав свою серію статтей у рубриці „Поборюйте комунізм", зазначивши, що робить це для вшанування Тижня Поневолених Націй.

Є багато аспектів, пише Р. Ремзей, з яких ми могли б розглядати Тиждень Поневолених Народів. Ми могли б написати про заслуженого для цієї справи професора Джорджтавнського університету Лева Добрянського, чи присвятити це місце вичисленню поневолених народів з інформацією про їх географічне положення і історію. Але ці речі меншбільш знані всім. Коли пишу ці рядки, зазначає Р. Ремзей, телевізія подає новинку, що озброєний по зуби польський корабель везе зброю до Конґа проти Бельгії. Об'єднані Нації уважають, що бельгійські воєнні кораблі, якби спробували перейняти цей польський корабель, допустилися б „акту аґресії". І в цьому місці автор робить прикрий докір тим американським політикам, які спокійно приглядаються московській аґресії. Він пригадує 1956 рік, коли Захід очолений Америкою, не зробив нічого, щоб допомогти мадярським революціонерам, і вже через три роки після кривавого здушення мадярської революції — Америка запросила міжнародного злочинця Хрущова на відвідини в імені „миру і приязни".

Вже час, пише Р. Ремзей, щоб Америка сформулювала плян акції в користь поневолених народів, базований на нашій власній Декляраціі Незалежности. Вже час трактувати приятелів як приятелів, а ворогів як ворогів. Вже час зробити різницю поміж поневоленими народами і Росією, поміж волею і рабством. В кінці статті автор цитує слова з книжки проф. Смаль-Стоцького „Поневолені народи", про те, що якби ця резолюція Тижня Поневолених Народів була проголошена 40 років тому, то нині над світом не звисала б оця загроза російсько-большевицького імперіялізму.

В наступному числі „Реджистер" вмістив спільного листа від українців і литовців Денверу, в якому інформувалося про значення Тижня Поневолених Народів і про загрозу російського імперіялізму. В цьому ж листі повідомлялось, що українці і литовці Денверу спільно підготовляють одногодинну радіопередачу, присвячену Тижневі Поневолених Народів.

З приємністю можемо ствердити, що названий часопис дуже прихильно ставиться до України та її визвольної боротьби. На початку цього року в ньому була вміщена серія статтей, в яких Р. Ремзей інформував про український нарід, його історію та змагання за національну незалежність.

Спільного листа Відділу УККА в Денвері і Латиського Клюбу, з нагоди Тижня Поневолених Народів, вмістив також найбільший щоденник стейту Колорадо — „Денвер Пост" у числі з 17 липня. А того ж дня радіовий спікер зі стації КФМЛ інформував слухачів про поневолені Росією народи, зокрема про Україну і балтійські країни. Добре виготовлений текст радіопрограми був переплетений українськими і латиськими піснями.

К. К.

ВЕЛЛАНДСЬКИЙ КАНАЛ

Порівняно з Водним шляхом св. Лаврентія, будівництво якого закінчено у 1959 р., Велландський канал є „ветераном", що здобув визначне місце серед водних шляхів Канади. Від квітня 1959 року — цей канал належить до системи Водного шляху св. Лаврентія, і тому його можна вважати першою частиною цього шляху. Він сполучує озеро Ірі з озером Онтеріо, і є четвертим з черги засобом, що його застосовано з розв'язуванні такої великої перешкоди в судноплавстві, як Ніяґарський водоспад. Велландський канал дозволяє — образово кажучи — перeплигнути цей водоспад, тобто пороги, що їх уперше позначив на мапі Семюел де Шамплен у 1632 році.

Велландський канал перебудовувано три рази, у 1829, 1887 і 1945 роках, і кожного разу мав він довші, ширші і глибші шлюзи. Теперішній Велландський канал, що його офіційно відкрив 6 серпня 1932 року граф Бесбору, тодішній генерал - губернатор Канади, має 27,6 милі довжини, простягається з півночі на південь і складається з восьми бетонових шлюз, кожна з яких має пересічно 859 стіп довжини, 80 стіп ширини і 30 стіп води понад порогом. Рівень води підноситься в шлюзах від 43.7 до 47.9 стопи, за винятком шлюзи ч. 8, де рівень води підноситься лише на 12 стіп. Загальна глибина каналу — 27 стіп.

До Велландського каналу кораблі запливають з озера Онтаріо через Порт Веллер, а з озера Ірі через Порт Колборн. Завершивши свою подорож каналом від Порт Веллеру до Порт Колборну, корабель, образово висловившись, перeплив Ніяґарський водоспад. Різниця між рівнем моря і рівнем води в каналі, вирівнювана шлюзами каналу, становить назагал 327 стіп.

У 1932 році, коли Велландський канал офіційно передано в ужиток, прем'єром Канади був Р. Б. Беннет. Саме тоді відбувалася в Оттаві Економічна Конференція Британської Імперії, участь в якій брали представники британських доміній. Першим кораблем, що в 1932 р. відбув подорож новим каналом, був „Лемойн" — тодішній найбільший фрахтовик на Великих озерах, який віз 530,000 бушлів пшениці.

Велландський канал — важлива частина системи Водного шляху св. Лаврентія, яка уможливлює великим океанічним і озерним пароплавам причалювати до портів між Монтреалом і Форт Вільямом.

„Канадійська сцена".

НА ТЕМИ ДНЯ

ЧОГО ХОЧУТЬ АМЕРИКАНСЬКІ НЕГРИ?

Ще в 1944 році переважна більшість негрів на півдні за місцевими законами не мала права голосу під час виборів. Цього року постанова Найвищого Суду заборонила таку дискримінацію. Приблизно 1,200,000 негрів відповідного віку — тобто близько 25% загального числа — вже зареєструвалось для голосування.

Прихильники Акту про Громадянські Права, прийнятого недавно Конґресом, вважають, що новий порядок приведе до дальшого збільшення зареєстрованих. Проте негритянський прогрес не можна розглядати тільки з політичного боку. Бо близько 18 мільйонів негрів у З'єдинених Державах добиваються визнання своїх прав як цілком рівнорядних громадян. До цих прав мають входити не тільки політичні права, але й соціяльні та економічні.

У З'єдинених Державах негри — принаймні їх лідери — мають виразне уявлення про те місце, яке вони повинні посідати в американському суспільстві. Найбільше, чого добиваються негри — це виразного респекту до індивідуальної особи.

Для негрів, особливо молодих, це значить далеко більше, ніж економічні можливості, більше навіть, ніж кінець сеґреґації. Це означає, що вони наполягають на одержанні того самого статуту, що й інші громадяни, щоб колір шкіри мав те саме значення, що й, наприклад, колір очей.

Недавно всі газети описували випадок на Міссісіпі, де п'ятнадцять осіб поранено під час сутички внаслідок наміру групи негрів викупатися на пляжі, призначеному тільки для білих. Немає сумніву, що неграм не залежало на тому, щоб скупатися саме на тому пляжі. Вони протестували із принципу.

Отже негри передусім хочуть покласти кінець отим обмеженням і заборонам, виразним пережиткам дискримінації й сеґреґації — тобто всьому тому, що суперечить американському принципові про рівність усіх громадян. Коротко: негри не хочуть більше старого статусу другорядних громадян.

Виглядає, що негри не бажають уступити із своїх позицій, так само, як і войовничі сеґреґаціоністи із своїх. Виразно видно, що негри мають намір осягнути свою мету з допомогою, або й без допомоги білих.

Характеристично висловився в своєму останньому числі авторитетний „Журнал Негритянської Освіти": „Ще один висновок, який можна зробити, зважаючи на ситуацію протягом останнього десятиріччя, це те, що, коли негри хочуть домогтися своїх прав, як повноправних громадян, вони мусять за них боротися, і, очевидно, під керівництвом своїх власних лідерів".

„Американська Рада"

ТЕРЕН

Вбрався терен в білий цвіт,
Нахилився через пліт
Та й питає у калини:
— Скільки літ?
А калина у одвіт
Нахиля сплетіння віт,
Шепче листом сни дівочі,
Про травневі тихі ночі,
Білий цвіт.
Не спиталася нікого,
Нахилилася до нього,
Обняла та й похолола,
Білі руки наколола...
Чи ж на те було цвісти,
Буйні коси розплести,
Позичати рос у хмари,
Щоб ввесь вік з колючим
в парі
Провести?..

НАДІЯ ПРИХОДЬКО

Любомир О. Ортинський

КОМУНІСТИЧНЕ НАСВІТЛЕННЯ ІСТОРІЇ ПОЛЬЩІ

Варшавська режимова публіцистика, як одно із своїх завдань, поставила собі — провести коректу найновішої польської історії, як її подавала польська національна історіографія. Тенденція цієї коректи очевидна, хоч, треба визнати, робиться її субтельніше, ніж то роблять совєтські історики супроти історії України. Польська режимова публіцистика намагається переконувати своїх читачів арґументами, викликати серед інтелектуальних кіл критицизм до недавнього минулого, щоб, після такої підготови, накинути тезу, що, з уваги на геополітичне положення Польщі, а передусім тому, що всякі інші орієнтації поляків для країни шкідливі — одиноким виходом з положення є тісна співпраця з східнім сусідом — СССР. Це завдання взяла на себе офіційна труба режиму, настроєна на інтелектуального читача — тижневик „Політика". В процесі цієї кампанії переписування історії тут і там виникають питання, які мають безпосереднє або посереднє відношення до України, і тому з деякими статтями згаданого тижневика хочемо познайомити читачів.

„Диверсія на Заользє"

Під таким заголовком вмістив Збіґнєв Звіт у „Політиці" за червень ц. р. розвідку про закулісну сторону виправи на Заользє і польсько-чеських стосунків. Звіт стверджує, що в 1934 р., з хвилиною підписання польсько-німецького договору про ненапад, зовнішня політика Варшави пішла на повну колябораціюз гітлерівською Німеччиною і зумисне загострювала стосунки з чехами. Тим часом чехи вживали всіх можливих заходів, щоб договоритися з поляками і забезпечити собі їхню принаймні прихильну невтральність на випадок конфлікту з Гітлером. Але Варшава в той час не була заінтересована в зближенні з ЧСР, навпаки, почала підготовляти пряму диверсію, щоб використати можливий конфлікт ЧСР—Німеччина. Про підготову цієї диверсії в згаданій статті ось що читаємо: „У жовтні 1934 року директор консулярного департаменту і „сіра еміненція" Міністерства закордонних справ у Варшаві Томір Дрімер, кол. офіцер другого відділу, нав'язав контакт з диверсійною коміркою другого відділу (розвідки), на чолі якої стояв майор Едмунд Харашкевіч... Для того, щоб скоординувати акцію на Заользю, створено у Варшаві законспіровану організацію під криптонімом „К-7", або — комітет сімох, який з черги поділявся на: відділ А — для справ політики та пропаґанди, і відділ Б — для диверсії виключно". Цей новотвір використав досвід станиці другого відділу, який існував у Празі до 1935 (поки тривала співпраця чеського й польського генштабів). Про цю станицю і її завдання читаємо: „В 1935 р. чеський штаб зірвав був співпрацю з експозитурою польського другого відділу в Празі, що був зорганізований у 1929 р. і, на відміну від інших такого роду станиць за кордоном, підлягав не відділові Па (розвідка), а відділові Пб — контррозвідка. Інформацій про чехів він не збирав, бо головним його завданням було слідкувати за діяльністю Організації Українських Націоналістів (ОУН), що була тоді керована з Праги... Після процесу в Вересті/Буг згадана станиця слідкувала за опозиційними політиками, які дістали в ЧСР право азилю".

Коли в 1938 р. Гітлер посилив свій тиск на ЧСР, Варшава вирішила скористатися з нагоди, щоб і собі поласувати при парцеляції ЧСР. Для цього треба було створити ілюзію переслідування польської меншини на Заользю і „підпільний рух". Тож поповнено відділ Б до 200 осіб, з яких 150 перейшло спеціяльний диверсійний вишкіл у централі в Варшаві. Відділ А нарекрутував 11 „спеців" від політики і пропаґанди. Крім того військо поставило до диспозиції спеціяльно вишколені два батальйони, на всякий випадок. Керівництво відділу Б. перебрав сотник Войцех Ліпінський. Наказом з 22 вересня 1938 р., за підписом ген. Ридза-Сміґлого, відділ Б приступив до дії. Її вислідн: 25 нападів на чеські школи, поліційні станиці, адміністраційні установи. Власні (польські) втрати: вбитих — 3, ранених — 14, арештованих чехами — 30".

Федерація „з револьвером у кишені"

В числі „Політики" за липень (ч. 28-175) ц. р. Степан Арський, головний політрук варшавської режимової преси, пробує виявити закуліси східньої політики Пілсудського. З уваги на те, що автор пришиває Пілсудському дволичність, арґументуючи її витягами з його листів до Васілевського, які ми не можемо звірити з ориґіналом, подаємо цікавіші місця статті, порядком інформації.

Отже, Арський твердить, що Пілсудський, вийшовши з російської конспірації, не відчував німецької загрози для Польщі, а головного ворога вбачав у Росії і монтував проти неї коаліцію. Для цього він уже в 1904 р. виготовив меморіял до японців, в якому вилущив свою ідею Польщі-Прометея поневолених Росією народів. В дальшому прометеївська ідея передбачала розчленування Росії на національні держави, але тому, що, на думку Пілсудського, не всі поневолені Росією народи дозріли до державности, він передбачав створення федерації, яка практично була б керована Польщею.

Арський твердить, що Пілсудський ніколи не брав поважно федераційного пляну, і що федерація була для нього тільки „фразеологічною формою", своєрідною принадою для інших народів. На підтвердження цього Арський цитує лист Пілсудського до Василевського з 8-го квітня 1919 р., в якому Пілсудський писав: „У цьому відношенні ти знаєш мої погляди: вони полягають в тому, що я не хочу бути ані імперіялістом, ані федералістом, доки не можу говорити авторитетно — і з револьвером у кишені. З уваги на те, що на Божім світі починає, здається мені, перемагати балаканина про братерство між народами і американські доктрини, з приємністю схиляюся на бік федералістів".

За Арським становище Пілсудського супроти української справи було таке: „Обіцяючи українцям Україну, він завжди думав про те, що те, що українське, має бути тільки переходово в українських руках, а згодом має стати польським. Очевидно, з відомих причин про це не говорилось".

Д-р Філ. Микола Аркас

НАШ СТЕП

(З довгої низки спогадів)

(16)

А що, коли в сніжній глухомані з вовками зустрічався беззбройний? Тут уже порятунок залежав від його талану, від його холоднокровности, розважности та самовладання. Борони Боже було розгубитися чи кинутися тікати, і кісточок такого не можна була зібрати. Така халепа сталася колись з нашим ковалем Фролом, і врятувала його розважність та відвага; але тут не місце про це оповідати.

Степовики знали декілька засобів, як рятуватися при такій пригоді: женеться голодна зграя вовків — розпусти довгий мотузок, прив'яжи на його кінці щонебудь, хоч шапку, і волочи, вовки добіжать до шапки і підуть за нею, нізащо не переженуть; розклади вогонь — і вовки не нападуть; ось вони вже за двадцять кроків: — не гаючись падай на сніг, підібгай ноги, накрийся кожухом, хутром вверх прикинься мертвим, — і вовки не рушать.

Перший же рвачкий вітер здував сніг з степового чагарнику, і хащі темніли тоді чорними базами серед безбережного білого поля. Дно балок заличувалось глибочезними заметами; потопали в них, як у трясовинні. Взимі чагарник був великою принадою для пташні; на ньому лишалися ще побурілі ягідки мерзлої шипшини, глоду, калини та терну; зрідка, у байраках, подибувалась горобина, грона її не буріли від стужі, а, навпаки, ще більше червоніли. Ось там і бенкетувала пташня, аж доки не здзьобала останню ягідку, а потім надлітала до селитьб, до клунь, тарманів та смітників. Налітали сови, снігурі й куріпки, не кажучи вже про галок та вороння.

Інколи з'являлись у степах гості півночі, зграї ненажерливих омелюхів і метушливих чечіток, але відвідини їхні бували короткими, вони поверталися в ліси, де легше було прогодуватися.

А бувало й так, що враз, несподівано серед зими, наставала в степах відлига; буйний вітер задував з півдня, і сніг починав розтавати. Але надвечір „чорноморець" зударявся з дужчим „москалем", морозний дух йшов степами й обертав їх у справжню ковзанку-ожеледицю. Гинула тоді сила птиці, обмерзали її крильця, пір'я ставало зашкарублим, і вона не те, що летіти, але й рухатися ледве могла; у таке нещастя дроф не рятував і чагарник, де вони ховалися, й гинули вони цілими стадами.

Я й тепер добре пам'ятаю, як під час такої погубної відлиги підпаски наших чабанів пригнали хворостинками до Богданівської економії цілий гурт таких обмерзлих дроф „панам на кухню". Де й ділася дроф'яча полохливість, сторожкість! Стояли вони перед ґанком юрбою, як гиндики, витягнувши шиї, і покірно чекали своєї долі. Вийшов мій тато, подякував підпаскам, нагородив їх грішми, а дрофи звелів загнати в людську лазню й поволі там відігрівати; нещасна птиця зразу ж очуняла, почала дзьобати посипане зерно, розправляти крила. На другий день їх перегнали в порожню клуню й тримали там аж до весни.

Зимою запасливі ховрашки та байбаки спочивали на лаврах; у них, в підземних коморах було повно харчів; глибоко в своїх норках вони віддавалися сну та байдикуванню. Жаби й ящірки зарилися в мох, заповзали під коріння, у всякі щілини та тріщини, в покинуті норки, навіть гадючі, — польова мишка-пільх; вона ж ховалася в хащі в'ялої трави, в копицях та скирдах, а найрадше — в клуні, а то і самій хаті, де й кейфувала, аж до весни.

У дуплах старезних дубів та покорблених верб спали кажани; вони висіли вниз головою, цупко тримаючись лапками за коструба̀ті виступи і, як ковдрою, загорнувшись крилами.

У цю пору лисиці залюбки відвідували дворища хуторян, крали свійську птицю і все, що потрапляло до їх лап; вони одягалися в чудові шуби і з'явно пишалися своїм пухнатим хвостом, як павичі у панських маєтках.

Тхорі та хом'яки теж мостилися ближче до житла і господарили по коморах та клунях: все ж людина не завжди і не конче буває убивником, іноді, хоч і не з своєї волі стає добродієм тварини.

Довго тягнеться зима і краю їй не видко. Соняшні, морозні дні чергуються з хмарними й сльотними; сипле, сипле сніг, сипле крупа, січе холодний дощ, бруднить степи; бушують бурі, а потім дзвенить тиша, стелються тумани.

Аж ось дихнуло теплом з півдня, перша таловинка опівдні на осонні — перша вісниця недалекої весни. Сніг стає дірчастим, не скрипить уже під ногами, не хрумкає, й помалу всякає водою у землю. Промерзлий степ повільно скидає снігову керею, спроквола, несміливо прокидається на радість усій Божій тварі. Гляньте, — жимолость зацвіла жовтоквіта. Весна!...

Яка ж звірина водилася в незайманих цілинних степах? Тато оповідав мені, що за його діда по матері, Петра Григоровича Богдановича, якому належала тоді Богданівка, в Херсонських степах жили ще дикі коні - тарпани, низькорослі, густошерсті скакуни, що ходили табунами, а також гурти полохливих степових сайгаків з породи антилоп; гасали вони по степах, мчалися швидше вітру, на скаку зупинялися, як вкопані, і знову летіли; сайгаки любили пастися на соковитих лугах плавень і були надзвичайно обережні: найменший звук, і вони насторожувались, готові кинутись на втечу.

За моєї пам'яті, розуміється, і кісток їх не було, але старі діди іноді згадували й про них і про тарпанів; казали, наприклад: „Не осідлати,не завожжати! Сатана, а не кінь, сущий тарпан", — це коли не вдавалося приборкати молодого коня з табуна, — або: „Стрибав, як сайгак через кущі".

У сорокових - п'ятдесятих роках минулого століття у наших степах подибувалися ще й поодинокі ушкалі, ці вірні джури козачого безталання в дикому полі. Орлів-сизоперців, вовків - сіроманців, гайворония та ушкалів згадує сливе кожна старовинна дума. Жирували вони над білим тілом убитого козаченька, шматували його, розтягали по ярах та мелюсах, справляли криваву тризну над ним.

Громада УНСоюзу в Шикаґо при праці

Ще 8-го квітня ц. р. відбулися Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, а в парі з тим прийшли нові завдання для Нової Управи, головою якої став відомий діяч УНСоюзу головний радний УНС п. Тарас Шпікула.

Збори проходили в повному порядку та із зрозумінням делеґатів, які не жаліють часу, коли йдеться про добро такої установи, якою є УНСоюз на нашому терені. — Нова Управа змісця взялась до виготовлення плянів праці, щоб до кінця року мала чим виказатись перед громадскістю.

Багато присвячено уваги кампанії приєднювання членства, і в тій справі заплановано на осінні місяці повести роз'яснювальну кампанію у пресі та місцевому радіо. До того намічено у найближчому часі створити відповідну редколеґію, яка займеться радієвими передачами. Це буде корисна річ, бо багато наших людей бере різні життєві забезпечення у фірмах, не знаючи навіть, що властиво їм аґент продав.

Для поглиблення контакту між членством УНСоюзу у нас майже щороку відбуваються т. зв. Союзові Дні. Такий Союзовий День - Фестин відбудеться цього року 28 серпня на площі Ергард Грове (Талкот & Дее Рд.), там, де останньо відбуваються фестини церкви св. Миколая.

Це буде вже 25-ий з черги Союзовий День в Шикаґо, день, який завсіди стягав багато людей не тільки із Шикаґо, але й околиці.

Управа докладає усіх зусиль, щоб програма була добірна, та щоб всі серед гарної природи могли направду відпочити здалека від гамору великого міста.

Вже приготовано гарну і багату і різноманітну програму. Заздалегідь подумано про добрий буфет, а для нашої молоді і тих, що почуваються молодими, приграватиме добірна оркестра до танців. Не забули і за тих, що не мають власних авт. Для них будуть спеціяльні автобуси, що в певних означених годинах будуть від'їжджати на площу фестину.

Атракцією Дня має бути теж вже традиційний вибір королеви.

Управа вірить, що наша громада, як у минулому, так і цього року своєю присутністю дасть доказ, що цінить УНСоюз, бо він є її рідна установа.

Головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин в Шикаґо

З нагоди республіканської конвенції, яка відбулася у Шикаґо, а участь в якій брав гол. предсідник УНС Дмитро Галичин, відбулася в нас 23 липня зустріч Управ Відділів УНСоюзу та їхнього членства з п. Галичиним, який обмінявся з Союзовою громадою своїми думками.

Вичерпно пояснив він присутнім певні полегші при забезпеченні в УНСоюзі. Добре було б, щоб наш загал дещо ближче простудіював їх а які часто подаються на сторінках „Свободи". Він закликав всіх до енерґійної кампанії у приєднуванні членства.

Ця ділова зустріч протягнулась досить довго і членство не дуже радо розходилося до дому мимо пізньої пори.

Зустріч закінчено перекускою для всіх присутніх, а після неї, хоч було вже по півночі, головний предсідник відбув ще короткі наради із Проводом Окружного Комітету УНСоюзу.

На цій зустрічі було видно, що у членів УНСоюзу мимо певних особистих розходжень, то щодо праці для УНС розходжень немає, і всі ми є одна, велика Союзова громада. Дай Боже, щоб так спаяно ми далі йшли, бо це може принести тільки загальну користь.

Л. І. Б.

В обороні прав України

(Праця Василя Поповича в Рочестері)

Справа офіційного визнання української національности та України, як країни народження чи походження наших імігрантів у ЗДА та вже тут народженої молоді має вже за собою цілу історію довгих старань, та поступенних успіхів всіх, які доложили свого труду до цього.

Одним із таких відданих борців за успіхи в цьому напрямі є саме секретар 367-го Відділу Українського Народного Союзу „Запорозька Січ" в Рочестері, активний громадський діяч та один з лідерів тут народженої молоді, Василь Попович. Його старання в справі визнання України, як країни народження наших іміґрантів, на паспортах, видаваних державним департаментом є тільки одною з багатьох ділянок, в яких Василь Попович невтомно працював, та були важним вкладом, який причинився до значного успіху в цій справі. Василь Попович ніколи не вагається порушити своїми письмовими заявами важної для українців справи, чи то в урядових установах у стейті, чи у самому Вашинґтоні, чи теж листами до поодиноких осіб, конґресменів та сенаторів.

Недавно мав я нагоду ближче познайомитися з п. Василем Поповичем і при цій нагоді завести з ним розмову на теми України та нашої громади з цього боку океану. Із здивованням ствердив я, що ця людина вже тут народжений діяч в колах своїх ровесників та свідомої нашої молоді, є не лише дуже добре обізнаний з історією та культурою нашого народу, але істоїть на позиціях рішучого оборонця всього, що носить назву українського. Переглядаючи його численну кореспонденцію з американськими установами та визначними політичними особами, прийшов я до переконання, що п. Василь Попович є в повному значенні цього слова амбасадором України на терені Америки. Ми нові іміґранти, які постійно повторюємо фрази про наші завдання гідно заступати і обороняти права нашого народу серед чужинців, повинні бути горді та навіть взяти собі приклад із щирої відданої праці для української справи цього, вже тут народженого, молодого українця, який знає Україну з оповідань батьків та з літератури, але виявляє багато знання про неї та любови до неї.

(в. с.)

Сиракюзький університет — добра школа для української молоді

Напередодні нового академічного року 1960-1961 багато українських батьків бідкається над тим, до якої б то високої школи послати по вакаціях своїх дітей. Деякі хотіли б навіть переселитися зовсім в інше краще і здоровіше місце, що відповідало б українському підсонню та мало б добрі умовини для належного виховання дитини.

Немає сумніву, що одним із найкращих місць, яке відповідає всім вище згаданим умовинам, є місто Сиракюзи, Н. Й. Положене воно мальовничо на узбіччях низьких Кетскільських гір при головній автостраді Ню Йорк — Шикаґо, на перехресті голотних східніх шляхів ЗДА — Канада, на відстані 250—300 миль від таких метрополій як Ню Йорк, Бостон, Монтреал, Торонто, Клівленд і Филаделфія. Все місто, за винятком „давнтавну", потопає в зелені. Має воно кількадесять гарних парків, а в них усе, що потрібне для відпочинку, спорту, прогулянок і т. п. Північна частина сиракюзької округи є рільнича; то ж і овочів тут багато, і різних господарських продуктів на місцевому базарі — скільки душа забажає. Сиракюзи мають прекрасну комунікаційну сітку: залізничну, автобусову та повітряну. Місто з передмістями має близько півмільйона мешканців, в тому числі 5,000 українців.

Українська громада зорганізована в Сиракюзах у двох церквах: українській греко-католицькій та православній. Є тут великий український народний дім з модерною, на чверть мільйона долярів вартости, кругольнею. В ньому примістилися всі місцеві українські товариства й організації. Прикрасою українських Сиракюз є величава українська греко - католицька церква, збудована в 1913-1915 рр. бл. п. о. Олексою Пристаєм, відомим душпастирем - піонером на терені ЗДА (1907-1944), автором оригінальних споминів у 4-х томах „Із Трускавця у світ хмародерів". Бл. п. о. О. Пристай спочиває на місцевому українському греко - католицькому цвинтарі. Стара еміґрація тут в більшості. З нової, що поволі включається в життя громади, є тут кілька лікарів і дентистів, професорів, правників, інженерів і будівельників, багато фахових робітників та декілька фармерів. З молодечих товариств та організацій працюють тут: Рідна Школа (Курси Українознавства), Пласт, СУМА, СДУМ і Українська Студентська Громада при місцевому університеті. Вже сім років відбуваються тут теж українські радіопередавання, щонеділі від 9:30 до 10 год. ранку, на хвилі 620.

З високих шкіл у Сиракюзах треба вирізнити дві (обидві і для дівчат і для хлопців): 1. Сиракюзький університет, заснований 1870 р.; та 2. Католицький Ле-Мойн коледж, заснований у 1940-их роках. Цей останній має лише т. зв. „андерґрадуейт" програму, себто в ньому можна здобувати лише ступінь „бакалавра" (БА, БС). Сиракюзький університет — це одна з визначніших високих шкіл у ЗДА, що може надавати всі ступені до докторату включно. Діють в ньому майже всі основні факультети (числом понад 20), за винятком дентистики і ветеринарії. Разом з філією в Ютиці, навчається в ньому близько 15,000 студентів, в тому числі 25 українців. Головніші відділи в Сиракюзькому університеті такі: відділ дипломатичних наук та совєтознавства, лісний, журналістичний, правничий, музичний, торговельний, інженерський, відділ фізичного виховання, для хлопців і дівчат окремо; архітектурний, педагогічний, медсестерський, відділ домашнього господарства, мистецтва та інші. Віднедавна сильно розбудовується відділ слов'янських мов і літератур. Треба підкреслити, що навчання багатьох чужих мов у Сиракюзькому університеті є високо поставлене. Для нас, українців, радісне явище, що весною 1960 року Сенат університету затвердив теж навчання української мови. Почнеться воно в жовтні 1960 р., з умовою, очевидно, якщо зголоситься відповідна кількість студентів. Викладатиме українську мову д-р Яків Гурський, абсольвент УВУ і Пенсилвенського університету, який працює тут уже кілька років. В університетській бібліотеці від 1957 року працює автор цих рядків. Крім цього, в Сиракюзькому університеті затруднені як інструктори ще четверо українців: І. Крилова, О. Гадзінська, Ю. Таркович, М. Воскобійник; а в ютицькій філії в інженерському відділі — В. Сербин. Ці факти мають своє велике значення у вихованню наших студентів у цьому ж університеті. Треба додати, що при Сиракюзькому університеті від 1955 року існує теж Українська Студентська Громада, — (на 1960-61 академічний рік головою є студент Володимир Бутенко, а секретарем Дарія Городецька). При університеті є багато модерних гуртожитків, де повне утримання на один семестр виносить 450 долярів. Беручи це все до уваги, без вагання можна сказати, що для української молоді Сиракюзький університет є добрим місцем для здобуття вищої освіти. 2

Але є тут і „але". Ним є „нумерус клявзус", тобто добір студентів за здібностями. Так, наприклад, у 1959-60 академічному році на 3,300 новоприйнятих студентів першого року було лише 20% пересічних, а 80% відмінних або добрих студентів. Та, звичайно, українські студенти переважно здібні й працьовиті і тому можуть сподіватися, що їх напевно приймуть до Сиракюзького університету.

Річна оплата за саме навчання в цьому університеті виносить 1,000—1,400 долярів, залежно від факультету.

Хто зі студентів чи батьків бажав би докладніших інформацій — найкраще приїхати особисто в Сиракюзи і все оглянути та про все розпитатися. Інформаціями дуже радо служитимуть місцеві українці.

На закінчення хочемо ще раз підкреслити, що і для студіюючої молоді і для тих, що шукають кращого місця для поселення, місто Сиракюзи має багато переваг. Добре воно і під оглядом знайдення праці як для фахівців, так і нефахових робітників.

І. Городецький

● **Коло 1-го грудня ц. р.** мають почати випробовувати нові далекосяжні балістичні ракети так звані „Мінютмени". Ці проби мають відбутися в Кейп Канаверал на Флориді.

● **Князь Райніє III,** повідомив, що він погодився на переведення в Монте Карльо в днях від 14—26 листопада ц. р. першого міжнародного телевізійного фестівалю з цілллю сприяння підвищуванню рівня телевізійних програм. Запрошено туди 57 країн. Міжнародне жюрі признає нагороди за найкращі драматичні і не-драматичні програми, найкращим виконавцям і за найкраще пристосування творів для телевізії.

● **Голова** Сенатської Комісії Збройних Сил сенатор-демократ Ричард Б. Рассел заявив, що ті два математики 31-річний Вернон Ф. Мічелл і 29-річний Вілліям Г. Мартин, які втекли до СССР, можуть бути корисні комуністам навіть і тоді, коли б вони не знали жадних оборонних секретів, як бувші члени Крайової Аґенції Безпеки.

Представник УХР на Конґресі „Сіте Католік"

В днях 1—3 липня вудбувся в Іссі ле Муліно під Парижем Х-тий річний Конґрес організації „Сіте Католік" („Католицька Держава"), яка вже від десятка років розвиває свою жваву діяльність. „Сіте Католік" — це осередок католицької дії й думки у Франції, який намагається впливати на суспільне життя почерез вже існуючі організації за посередництвом своїх членів, чи симпатиків. Цей осередок має зв'язок із Апост. Візитатором Високопреосв. Іваном Бучком, який втішається незвичайною повагою й признанням проводу й членства згаданої організації. В б. р. делеґував Владика на конґрес реф. міжнар. зв'язків УХР проф. д-ра О. Кульчицького.

Конґрес мав як студійну тему „Цивілізація й проміжні суспільні угрупування". Він втішався дуже жвавим заінтересуванням, про що свідчить найкраще цифра зареєстрованих учасників, — 1,800. Серед доповідачів виступила низка визначних особистостей, м. ін. член французької Академії Г. Массіс, старенький генерал Вейганд, і ін. В основному в доповідях та дискусії доведено конечність унапрямлення діяльности Руху „Сіте Католік" в напрямі втримання „проміжних суспільних угрупувань", — вільні угрупування недержавного характеру, з метою ограничити вплив сучасної технізації й бюрократизації життя, як вплив тоталітаризму, найперше большевизму.

Присутність українського делеґата живо привітали присутні при представленні його головою „Сіте Католік", — графом д'Андені, який передав присутнім зложений йому попередньо усний привіт та побажання від Апост. Візитатора Впреосв. Бучка і від УХР. Зокрема живо привітав Конґрес згадку про привітання від нашого Владики. Вдруге виявили присутні свої симпатії для Владики при обговоренні книжки про марксизм та ленінізм, коли то граф д'Андені підкреслив, що вартість книжки чимало збагатила передмова такого знатока предмету, яким є Апост. Візитатор Бучко.

Проф. Кульчицький мав змогу нав'язати низку важливих знайомств, зокрема під час обіду Проводу Організації, на який його запрошено. Він отримав запевнення, що „Сіте Католік" буде втримувати із УХР постійний контакт та що Рух може числити завжди на допомогу із боку керівних органів та членства згаданої організації. Це тим більше важливе, що, як виходить із коротко з'ясованих заложень „Сіте Католік", існує повна паралеля між обидвома організаціями, поскільки ні одна ні друга не є ні Католицькою Акцією ні Християнською Партією, але поскільки і та і та організації ставлять собі ціллю впливати на громадське і політичне життя своїх суспільностей. Ця збіжність завдань підкреслює, наскільки завдання, які поставив собі УХР, є насьогодні актуальні. Треба додати, що „Сіте Католік" заінтересована розбудовою міжнародного відтинка акції, про що може свідчити факт, що на конґресі було приявних двох амбасадорів Еспанії та Портуґалії; „Сіте Католік" бажає, щоб ідеї проміювали поза межі Франції. Рух ще з того погляду дуже надійний, що гуртує в собі переважно молодий елемент, більшість членів — це студенти - ентузіясти, овіяні правдивим духом жертвенности. В справах Сходу всі поінформовані — не стрічалося такого частого мішання українців із москалями! Проф. Кульчицький мав нагоду роздати більшу кількість меморіялу в справі переслідування Церкви в Україні, виданого УХРухом — спільнво із Асоціяцією Української Католицької Преси.

„Укр. Християнський Рух"

Тиждень Поневолених Націй у Вашинґтоні

През. Айзенгавер проклямував 3-ій тиждень місяця липня кожного року Тижнем Поневолених Націй. „Кеталік Стендард", тижневик вашинґтонської дієцезії, присвятив багато уваги кожній із поневолених націй, в тому спеціяльну увагу Україні.

В четвер 21-го липня 1960 року українська католицька громада зійшлась в церкві св. Домініка на відмовлення молитов. Представник американського уряду поінформував всіх вірних, в тому числі і велику кількість американців, про ціль моління. Тутешній парох, о. Теодор Данусяк, проводив молитви, до яких приєднались всі вірні, молячись голосно. Для американців о. Данусяр провів молитву в англійській мові, щоб вони всі могли їх повторяти, прохавши Сина Божого — Ісуса Христа за звільнення з тяжких кайдан українського народу, що ним насильно править червона Москва.

Приємно ствердити, що американці розуміють нас і наші одинокі справедливі вимоги — Вільної України!

Мирон Пилипець

Крайові партійні комітети найменують кандидатів на випадок їхньої смерти

Вашинґтон. — Обидві крайові номінаційні конвенції уповноважили свої крайові партійні комітети найменувати кандидата на президента або віце-президента, коли б найменовані конвенцією кандидати внаслідок смерти, недуги або якоїсь іншої причини не могли кандидувати в дні 8-го листопада. Республіканська конвенція залишає це вирішити партійному комітетові тільки в тому випадку, коли не було б часу скликати нову номінаційну конвенцію, а демократи не мають цього застереження. Досі вже два рази були такі випадки, коли партійні комітети визначували кандидата на віцепрезидента, а кандидата на президента не треба було визначувати, бо визначені конвенцією кандидати жили аж і не змінялися. В 1860 році демократичний кандидат на віце-президента Бенджемін Фіцпатрік зрікся і партійний комітет найменував на його місце Гершела Джансона. В 1912 році республіканський кандидат на віце-президента Джеймс Шерман помер 30-го жовтня, і комітет найменував на його місце Ніколаса Моррея Ботлера.

Відзначають 25-річчя соціяльного забезпечення

Вашинґтон. — Департамент здоров'я, виховання і доброчісности вислав запрошення до тих осіб, які були піонерами при ухвалюванні закону про соціяльне забезпечення, щоб 15-го серпня ц. р. були готові відзначити 25-річчя соціяльного забезпечення. І так у Вашинґтоні промовлятиме один із перших борців за соціяльне забезпечення, пізніший секретар здоров'я за президента Айзенгавера Маріон Б. Фолсом. Запрошені гості дістануть дві книжки „Колись і тепер"; в одній із них будуть бібліографічні дані про соціяльне забезпечення 24 роки тому, а в другій про цю інституцію тепер. В першій книжечці є 46 пунктів, а в другій 1,640 на 221-ій сторінці, які відносяться до різних проблем із різних становищ. Є там матеріял про лікарську допомогу старшим особам та про складну проблему соціяльного добробуту.

Крайова Рада Безпеки веде кампанію проти необережних автоводіїв

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки вже тепер почала кампанію, щоб зменшити число нещасливих випадків на шляхах в місяці серпні і під час довшого кінця тижня у зв'язку з Днем Праці, що припадає на 5-го вересня. Голова Ради Безпеки Говард Пайл стверджує, що минулого року „більше як 5,000 осіб згинули на шляхах або втопилися в серпні і під час „Дня Праці". Крайова Рада Безпеки висилає заклики до підприємців і промисловців, робітничих спілок, урядовців і батьківських організацій, щоб допомогли в цій акції рятувати людське життя і здоров'я. Голова Ради Пайл гадає, що обговорювання справи безпеки на шляхах в малих гуртах осіб причиниться до збільшення безпеки автоводіїв.

У СССР зростає натиск населення за предметами першої потреби

Москва. — Хронічний брак предметів першої потреби в Совєтському Союзі і щораз більший натиск населення, що мусить обходитись без найпримітивніших речей, спонукав совєтський уряд до ще одної обіцянки щодо поправи відносин. За комунікатом ТАСС-а міністерство закордонної торгівлі дістало уповноваження „закупити за кордоном всі роди високоякісних товарів". Совєтський уряд і ЦК партія — кажеться в тому комунікаті — видали новий декрет" прийняти всі заходи для дальшої поправи ситуації у внутрішній торгівлі". У виконанні цієї постанови мають ніби в 1961 році відкрити в Совєтському Союзі нових 105.000 крамниць. 17 більйонів рублів призначено на будову нових крамниць, ресторанів і фабрик холодільників упродовж 1961-1965 р. р. Підсовєтські громадяни чули за 40 років большевицького панування стільки пустих обіцянок, що й ці нові обіцянки не збільшують їх надій.

Брокер пригадує СССР, що ЗДА виступлять проти всякої аґресії

Вашингтон. — Секретар армії М. Брокер промовляв на річних зборах Товариства Приятелів Армії і заявив, що совєтські провідники мусять пам'ятати про те, що ЗДА виступлять проти всякої аґресії, де б вона не появилася. Брокер казав, що не є мудро „постійно провокувати" терпеливість нашої країни, як це роблять провідники СССР. Крім секретаря армії Брокера промовляв командант союзних сил в Центральній Европі генерал Ганс Шпайдель, який під час останньої війни був шефом штабу в генерала Ервіна Роммеля. Генерал Шпайдель казав, що не можна легковажити збройної сили СССР, який має 20 танкових і змеханізованих дивізій у Східній Німеччині, дві в Польщі і чотири в Мадярщині. Ці дивізії можуть бути скріплені 20 дивізіями чеськими, польськими і східньонімецькими. На випадок потреби СССР може стягнути зі своїх власних територій 40 до 50 дивізій, якщо в цьому йому не перешкодить союзне летунство. Крім того СССР має разом із сателітами коло 6,000 літаків. Країни НАТО плянують свої збройні сили з 30-ох дивізій, але досі вдалося зорганізувати тільки половину з цього, в тому є і 5 американських дивізій.

Будують люнарій для майбутніх подорожей на Місяць

Денвер, Колорадо. — Перші астронавти, які дістануться на Місяць, мусітимуть там перебувати, де немає жадного життя, повітря, і де половина часу є жахлива гаряч, а інша половина смертельний холод. Щоб вможливити побут людині на Місяці корпорація Мартин будує окремий „люнарний дім", в якому то люнарії людина могла б жити необмежений час. Одну третину цього люнарію має зайняти огород. В окремих збірниках будуть хемічні замінники за ту поживу, яку звичайно дає рослинам земля. І так будуть в цьому городі вирощувати альґу і інші рослини. Альґа дасть доволі кисню, щоб створити повітряну атмосферу в цій ізольованій кулі з 40 стоповим діяметром. В цьому „люнарії" мають бути і тварини, що житимуть в окремих клітках, кормитимуться рослинами та постачатимуть погній-добрива для рослин. Другий поверх цього „місячного дому" призначений для спання, праці і їдальню для астронавтів. Машинерія і електрівня буде на першому поверсі, а на третьому і четвертому поверхах буде огород і ростимуть харчі і корми.

Завзята виборча боротьба чекає на обидвох кандидатів

Вашингтон. — Співробітники американського пресового концерну Скріппса-Говарда — Чарлз Лусі аналізує настрої серед виборців і стверджує, що цьогорічна виборча кампанія мусить бути дуже завзята, бо ні один із кандидатів не може бути певний на 100 відсотків своєї перемоги. Правда публічні опитування дають деяку більшість для сенатора Кеннеді (55:45), але ще не можна знати, як голосуватиме Південь, і не знати, що зроблять протестантські маси з демократичної партії, чи вони голосуватимуть на кандидата-католика Кеннеді. Самі республіканці свідомі того, що між зареєстрованими виборцями є менше республіканців, і тому віце-президент Ричард М. Ніксон, подібно як Айзенгавер в 1952 і 1956 роках, мусить здобути голоси незалежних виборців, якщо схоче виграти вибори. Демократи мусітимуть порушувати у виборчій кампанії не тільки закордонну політику, але також і те, що в ЗДА все ще є коло 4.5 мільйонів безробітних, і що є деякі познаки господарської затримки (сталева продукція і автомобільна). Республіканці зовсім не втратили надії здобути перемогу в деяких південних стейтах тому, що сен. Джансон із Тексасу є кандидатом на президента. Все те свідчить про те, що не можна тепер із певністю передбачати, хто виграє вибори 8-го листопада.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Зоря", Від. 69, відбудуться в суботу, 13-го серпня 1960 р., в год. 7:30 веч., в канцелярії І. Мартинця, при 309 East 14th St. Проситься членів вплачувати вкладки на Зборах Відділу. — М. Дворян, предс.; І. Мартинець, кас.; І. Різник, секр.

Посмертні Згадки

Григорій СТОРОЖУК, (Gregory Harry Storozuk), заст. предсідника 68 Відд. ім. Б. Хмельницького, УНСоюзу в Спрінґфілд, Масс., помер трагічною смертю, в суботу, 23-го липня 1960 р., в час їзди автомобілем, в подорож до Канади, на 56-му році життя. Покійник походив зі села Манаїв, пов. Зборів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину, трьох синів: Ярослава, Володимира й Василя, доньку Марусю, внучку Олесю та внука Тараса, дві замужні сестри, замешкалих у Southwick, Mass., сестру в краю та стареньку маму, Христину, замеш. в Southwick, Mass. Покійник прибув до Канади в 1928 році, де працював, як шкільний учитель українських шкіл та диригент хору й інструктор українського народного танку. До Америки прибув у 1949 р. та замешкав у Southwick, Mass. Тут він й продовжував працю на народній ниві. Похорон відбувся в четвер, 28-го липня 1960 року з пох. заведення до української прав. церкви в Гартфорді, Конн., а звідтам на вічний спочинок на цвинтар в Southwick, Mass., при участі багатьох Приятелів із рідних і місцевих околиць, та Рідних і Приятелів з далекої Канади. — Вічна Йому Пам'ять!

І. Шило, секр.

Петро КУЦЯРСЬКИЙ, — член Відд. 241 УНСоюзу у Вунсакеті, Р. Ай., упокоївся в Бозі 1-го серпня 1960 р., на 82-му році життя. Покійний був родом із с. Новосілки, пов. Скалат, Зах. Україна. В члени УНСоюзу вступив 1909 р. Полишив у смутку дружину Анастасію, 4 синів і 1 доньку. Похорон відбувся в середу, 3-го серпня 1960 р., з пох. заведення, при участі Членів Відділу та Громадян, до укр. греко-кат. церкви. Покійного поховано на укр. греко-кат. цвинтарі в Блекстоні, Масс. — В. Й. П.!

Ст. Бардачевський, секр.

РОЗШУКИ

Пошукую братів:
ІВАНА і ЮРКА ПАНАСА, зі с. Чернятин, пов. Городенка, Зах. Україна. Вони з другої світової війни, із совєтської армії, попали в німецький полон. З краю пошукує їх родина. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу:
W. BODNARCZUK
200 East 7th Street
New York 9, N. Y.

Пошукується родину,
ЙОСИФА ВДОВИЧИНА,
Великі Стрілки, пов. Бібрка, який помер і полишив спадок. Сестра Покійного жила в Лонґ Айленд. Хто знав би про них, прошу голоситись до:
Ivan TENYK
21 Clinton Street
New York 2, N. Y.

ПОШУКУЮТЬ:

14114 Володимир Ковалевський, Франція — брата інж. Василя **КОВАЛЕВСЬКОГО**, що перебував у таборі Ділінґен у Німеччині;

14115 Стефан Луцко — Дмитра **МОЗОЛЯ**, с. Івана й Катерини, з с. Олешичі Старі, пов. Любачів;

14116 Юліян Дмитрович Саламай — братів Володимира й Йосифа **САЛАМАЙ**, 36-40 рр., з с. Теплин, пов. Ярослав, що виїхали по другій світовій війні з Польщі, в якусь заморську країну;

14117 Катерина Лесько, з дому Корчинська, донька Якова — братів Дмитра й Івана **КОРЧИНСЬКИХ**, з с. Германовичі, пов. Перемишль, що виїхали до Америки перед другою світовою війною;

14121 Володимира **ТЕРЕЩУКА**, родом з Перемищини, що під час останньої світової війни працював у Німеччині, а якого німці в 1943 р. запроторили до концентраційного табору, — пошукує родина;

14122 Марія Микитюк, Канада — Антонію **КЛЬОФА**, замуж. **ШНАЙДЕР**, доньку Григорія і Марії, з с. Баранчичі, пов. Сабрі, що по другій світовій війні прибула до Англії і перебувала там до 1954 р.

Хто знає місце їх побуту, хай подасть до Фонду Допомоги Українців Канади, на адресу:
UKRAINIAN CANADIAN RELIEF FUND
416 Main St., 722 McIntyre Bldg.
Winnipeg 2, Man., Canada

ТАРЗАН, ч. 4503. Примара.

Люди побачили сумний вид, коли зблизилися до табору, доктор Бейкер був непритомний...

А його напасники дбайливо знищили залишене влаштування!

І от він заворушився, дрижачи в Тарзанових руках. — Це була — примара!